

Barcelona 23 de març de 1923

La Torratxa de la Torratxa

Any XLVI Número 2298 15 cèntims — Atrassats, 30

L'ETERNA MARE DE DEU DELS DOLORS

LINIMENT DE SLOAN

MATA DOLORS

El MAL sempre és vençut pel BE

Sempre el dolor és vençut en poca estona aplicant a la part dolorida o contusionada el remei famós a tot el món

LINIMENT DE SLOAN

Contra el Reumatisme, les Neuràlgies, i els cops, caigudes, i torcades 'a que tan exposats estem en el treball i l'esport.

Penetra sense massatge
El venen tots els apotecari

Sastreria SERRA

Pla de la Boqueria, 8, Rambla.-Barcelona

REBUDES
les
novetats
d'entre temps i
d'estiu
1923

Exposició permanent de les últimes novetats
Trajos a mida des de 115 pessetes
Gabardines » » 75 »
Immens assortit en gèneres del País i anglesos

Acaba de sortir el catàleg

ESPORTS - SANROMÀ

Demaneu-lo avui mateix S'envia gratis

A. SANROMA - Balmes, 62 - BARCELONA

(Si desitja s'enviï certificat, enviï 30 cèntims en segells)

—Ja li tinc dit, no compti amb mí si a la habitació no hi té

VULCAN 1/2 WATT

La trobarà a la
Rambla de les Flors, 26 (Botiga)

Soler i Torra Germans BANQUERS

Rambla d'Estudis n.º 13 i Bonsuccès, n.º 1

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa
Canvi de monedes

Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia
Facilem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions

XOCOLATES DE CAN CAPELLA

CASA FUNDADA EN 1700

L'antiga casa CAPELLA participa que per a major comoditat dels seus clients ha establert la venda dels seus xocolates en les millors i més acreditades droguerries i confiteries de Barcelona

Aviat publicarà la llista dels establiments on podran adquirir-les

PLA DE LA BOQUERIA, 2

BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

La gent ho vol

Un periodista il·lustre i conseqüent pesimista, acostuma a respondre'ns als que ens solem queixar-nos dels nostres mals i de les deficiències, imperfeccions i tares de les nostres coses:

—La gent ho vol!

Barcelona és bruta perquè la gent la vol la brutícia. Beu aigües infectades perquè la gent vol els dipòsits, i els pous negres, i les clavegueres arcàiques. Menja malament perquè vol menjar bròquils que tenen el mateix gust que les cols, o carn de vedella que té el mateix gust que la de xai. Si el Municipi és lo que és, la gent ho vol enviant-hi sempre als mateixos partits i als mateixos homes, i parlen dels diners fets per Fulano amb una barreja de broma i de enveja. Si hi han atemptats és, també, perquè la gent ho vol...

A l'arribar an aquí la teoria sembla tornar-se excessivament arbitrària. Com ha de voler la gent la tragèdia enorme i inacabable? Com ha de voler, tants morts, tantes engúnies, tants danys produïts a la ciutat?... Però l'amic pesimista, torna a insistir en que sí, en que la gent ho vol. Si no ho volgués, formaria una policia, o bé tots els ciutadans vigilarien, o bé l'empendrien contra els homicides, fossin els que fossin. Si no ho volgués, no's protestaria sempre formulàriament en els editorials dels diaris, i solament d'alguns diaris, amb protestes ploraneres que surten exactament igual en 1923 que en 1917.

Ara s'ha presentat un cas de voluntat ciutadana, amb els arbres de la Devesa de Girona. El Municipi gironès vol tallar uns quants arbres per a posar-hi un jardí. Tremolem per la tallada d'arbres, i ara tremolem pel jardí. Però la Devesa és única. Quan diem, la Devesa, no cal precisar que és la de Girona, perquè tots els nostres poetes li han fet versos, i tots els nostres pintors l'han pintada. És la Devesa nacional. Doncs

bé, ja han sortit articles, ja han aparegut protestes, ja corre un missatge firmat per lo bo i millor de Barcelona, pregant la immunitat de la Devesa de Girona.

El nostre amic, diria: Ho veieu? La decisió de la gent de Barcelona és la de que no's tallin els arbres de la Devesa de Girona, però aquesta decisió no la té respecte als atemptats. La gent no vol que's matin arbres a Girona, però vol que segueixin els atemptats. A primera vista el nostre amic tindria raó, però a segona vista, no. Perquè és molt possible que la gent de Girona, vulgui la talla dels arbres i no vulgui els atemptats de Barcelona, i, en aquest cas, la protesta barcelonina serà perfectament ineficaç, i a Girona mataran els arbres, i a Barcelona mataran els homes.

I el nostre amic pesimista tornarà a tenir raó, assegurant que la gent vol el mal—no oposant-se an ell decididament—tant a Girona, com a Barcelona.

PARADOX

El nom fa la cançó

Amb ocasió dels missatges adreçats al Municipi de Girona, per a que no siguin tallats els romàntics arbres de la Devesa, han estat recordats uns altres arbres i un altre missatge.

Era quan s'anaven a iniciar els treballs del metropolità i tots protestavem de la possible mort dels plàtans de la Rambla. Aparegueren articles, «ecos», missatges, es feren manifestacions, i quan més viva era la protesta, uns proposaren fer-ne una de protesta completament original i eficaç.

Se faria una protesta firmada, però això era banal, sense la condició que seguia. Les firmes serien exclusivament de ciutadans que portessin noms d'arbres: El senyor Roure, i el senyor Alsina, i el senyor Pi...

Els arbres anaven a salvar an els arbres.

Naturalment, el que es digués Bosch suposem que tindria dret a varies firmes.

La bona intenció

L'autor entra a l'escenari, perquè a la sala d'espectacles no es pot fumar, cosa que ens sembla molt bé, a fumar un cigarret. Però una artista de la companyia, destronada pel debut de l'«estrella», l'agata,

l'obliga a entrar a la seva *camareta*, i, després de parlar quatre banalitats, li pregunta referint-se a l'«estrella»!

—Què li sembla aquesta dona!

—...!

—No s'ha fixat en una cosa molt significativa? No s'ha fixat que des de que ha debutat ella, al teatre no s'hi veuen senyores?

Això està dit somrient, com no donant-hi importància, però amb una manifesta mala intenció. L'autor, diu, somrient també:

—I vostè no s'ha fixat que abans de debutar ella, al teatre no s'hi veien ni senyores ni senyors?

Llegim en un diari:

«Detenció de Sant Agustín».

Sant Agustí va ésser lladre de camíns i autor d'una «Ciutat de Déu» i d'unes «Confessions». Per què el deuen haver agafat? Per lladre o per autor?

Els pobres artistes!

A Barcelona hi ha unes quantes sales d'art. En aquestes sales d'art exposen uns quants artistes, quadros, escultures. A vegades aquests artistes vénen algun quadro, alguna escultura.

Aquestes sales d'art estan obertes de les nou del matí a les set del vespre, sis dies a la setmana. Però com Barcelona és una ciutat treballadora—aquí treballa tot Déu!—cosa que ens sembla molt bé, les sales d'art, durant aquests sis dies feiners, estan buides.

Tan sols el diumenge al matí, després de la imprescindible missa i el imprescindible tortell, s'anima un xic. Però la Comissió Mixta ara vol tenir tancades el diumenge, que és l'únic dia de veritable exposició, aquestes sales.

El diumenge aquestes sales d'art no vénen, però deixen veure. I el que té desig de comprar ja torna. Nosaltres sospitem que aquest arbitrari acord de la

L'EUROPA CAMPÍO

—Quins trastorns porta la victòria!

classes directores del teatre, salvant unes poquíssimes excepcions, no saben llegir. Un empresari ha sigut taverner. L'altre revenedor. L'altre també revenedor. L'altre també. L'altre també. L'altre ha tingut unes màquines *traga-perras*.

Es, doncs, natural, que aquesta mena de gent—de la que un amic nostre diu que són uns animals que prenen cafè—porti malament el negoci: Es que no hi entèn.

Però no hi ha dret a que no hi entengui. Perquè si s'exigeix al sabater, i a l'ebanista, i al sastre, que coneguin l'ofici, perquè no s'ha d'exigir això mateix a la gent de teatre?

Els uns, els altres i el poble

Uns regidors catòlics presenten una proposició demanant cent mil pessetes per a la festa de la Verge dels Desamparats. Uns regidors republicans s'enfaden i criden. Els catòlics criden més. L'alcalde també crida, però, com de costum, ningú en fa cas. S'arma una veritable batalla campal.

Però tot s'arregla. Es concedeixen les cent mil pessetes per a la Verge dels Desamparats, que no està tan desamparada com sembla.

I se'n concedeixen cinquanta mil als republicans per a festes profanes.

I el poble calla. Calla i paga. Ja és ben trist.

L'ESPAÑOL I EL BARCELONA DESPRÉS DEL PARTIT

—Ens hem cansat més amb les pinyes que amb els «goals».

Comissió Mixta obeeix a una cosa: a que a «El Siglo» hi ha un salonet d'exposicions. I «El Siglo» tanca el diumenge...

Però, i els pobres artistes, que no es mereixen una excepció? I l'art?

No val a fer l'ase, estimats senyors!

Equivocar el camí

A Barcelona succeeix una cosa molt curiosa amb la gent de teatre: no saben què és teatre, no saben de què và, no en tenen la menor noció. Ells, naturalment, pensen saber-ne. Perquè ells són molt vius. La vivor teatral ha fet més mal que una pedregada. A l'estranger la vivor teatral se supleix amb la intel·ligència. Però és que a l'estranger la gent de teatre té cultura, i sentit propi, i bon gust, i coneixements i tot lo que s'ha de tenir per a portar una empresa educadora i artística com és el teatre. A Barcelona, les

Escolis

Amor al sexe

L'assumpte ja rancieja, però és remarcable. Ja sabem que si es tradueix una obra del rus el traductor només sap el francès; si es tradueix de l'italià, és que sols sap el castellà; si es tradueix de l'anglès, és que sap l'alemany o més ben dit: hi ha qui esmicola una obra després de que ja l'ha destronada un altre amb l'ajuda de un cambrer que havia treballat en el país que l'edità.

Són pocs els traductors i políglotes que cultiven la literatura, i són pocs també els literats políglotes i bons traductors.

La escriptora Carmen de Burgos («Colombine») ha traduït varies obres del francès; la gentil dona de lletres, no obstant, demostrà conèixer la llengua de Romain Rolland a vista d'ocell.

En francès, per a parlar d'un advocat, s'hi avantposa la abreviació de Mestre així: Me Però la dilecta escriptora, durant un famós procés, cregué que volia dir *Madame* i aprofità l'ocasió per a lloar la dona francesa que amb tanta eloqüència i acert havia defensat al processat. Si bé és veritat que hi han dones amb toga, en aquells moments els elogis no eren indicats.

PEPETA IRIS

que triomfa per tot Catalunya cantant «L'Esquella de la Torratxa». Es clar, no podia pas fracassar amb la seva gràcia i aquest cuplet!

DEL RETIRAR TARD

No sabem perquè la gent de bé, que tampoc sabem perquè és de bé, ha condemnat sempre el retirar tard. Per aquesta mena de sers senzills i sensibles lo correcte i lo honest és anar-se'n al llit a les deu. I això és una mica arbitrari. Nosaltres creiem que el que retira a les quatre del matí, o a les sis, o, si convé, a les vuit, pot ésser una persona honrada de cap a peus, una espècie de Immaculada Concepció aficionada a la rosada i a la fosca. Com creiem també que el que se'n va a dormir a les deu, encara que no tingui són, sols perquè la bona gent mana anar a dormir en aquesta hora, pot ésser un perfecte poca vergonya.

L'anar de nit es considera com una cosa deshonesta. La gent que's queda a casa a amoinar als veïns amb el piano o el gramòfon creu que Barcelona, així que han tocat les dotze de la nit, és una mena de Nínive empeltada de Sodoma i de París, amb rodaments de ventre que fan rodar el cap, invitacions

més o meny eròtiques, danses traduïdes de l'anglès —mal traduïdes— begudes de les que fan tornar boig, raptés en automòbil, dones fatals d'aquelles que donen «seguidilles»—que no sabem ben bé el que és, perquè nosaltres tan sols, en matèria de «seguidilles», coneixem les gitanes i les manxegues—lladres de pel·lícula, apatxes, homes i dones que prenen la cocaïna com la coca dels diumenges: ensucrada...

Es clar que s'equivoquen, és clar que això només passa en algunes novel·les d'aquestes que se'n diuen perverses i que s'escriuen expressament per a la gent de bé. La Barcelona de nit es diferencia tan sols en tres coses de la Barcelona de dia: en que hi ha menys tramvies, menys gent i més fosc.

Fora d'això, *naranjas!* I no de la Xina. L'home de nit, el retirador tardà, és un home tranquil, pacífic, i un xic avorrit. Un cabaret de gent nocturna és més serio que una reunió a casa d'un notari de poble. Les begudes que fan tornar boig es converteixen en cafè amb llet, que és la beguda més ben mirada que hi ha. Les dones fatals ni donen «seguidilles» ni donen res, perquè no hi estan per a donar, i perquè si donessin alguna cosa els hi pendríem el pel. Els apatxes són els amos de bars i cafès i cabarets nocturns. I aquests, de dia també ho són d'amos. Les invitacions eròtiques de les cantonades són com les invitacions a una conferència; te les fiques a la butxaca... i no vas a la conferència.

A canvi de tot això el «retirador tardà», al revés de la pobre gent que dorm, té ocasió de veure com se desperta el dia i es pinten els carrers de blau, i es desperten els ocells i s'ompla la Rambla de flors. I tot això encara fa bonic.—XARAU

Alliconant

En Nandu es molt impetuós i a l'ensems molt equitatiu. Es un dels necessaris desequilibrats que forgen la vegassaria dels altres.

Plovía, i la pluja tenia la facultat d'aiguallir-li la massa encefàlica, fent-lo anar pels carrers capficat i sense capir res. No és gens estrany, doncs que topés violentament amb un senyor rabassut i mal carat. Amb tot i ésser la culpa dels dos, car si no es bada no és possible estampir-se, En Ferran s'apressà a disculpar-se:

—Dispensi, senyor. Ha sigut involuntariament.

Però l'home rabassut no contestà, limitant-se a llençar-li dues mirades atmosfèriques. Seguí endavant escupint expressions incomprensibles.

En Nandu quedà clavat a la punta de la vorera, encarcerat per l'estupefacció. Després, refent-se, corre darrera del mal agraït; l'atrapa, li dona una tremenda empenta i el fa caure al mig del carrer ple de xipolls fangosos.

Modèstia desconcertant

L'emblema de la seva modèstia consistia en un parell d'espadenyes sempre blanques. Era l'home que se sacrificava per un ideal reconseguit; era el prototip de l'home de palla, però amb incrustacions ideològiques.

Veient-lo tan casolà, tan orgullós dels seus mitjons vermells i de ses espadenyes, ningú s'imaginava que aquell esperit d'aiguera fos sublimat amb les espiritualitats intel·lectuals.

Però era així. Que hi volen fer? L'home era víctima de la causa així que abandonava el barri on el

consideraven com un dels primers mestres culinaris i si la seva capdal representació el portà a l'ergàstula, ho acceptà amb resignació.

Aquell parèntesis dintre la vida li serví per a embrutar tres quintans de quartel·les.

La seva modèstia era desconcertant i el seu amor a la casolaneria era *rayana* al martiri psicològic. Un jorn ens ho confirmà. Venia de cercar bolets i els portava ben posadets en un mocador de mocar. Al baixar del tramvia caigué, es trencà les barres, però

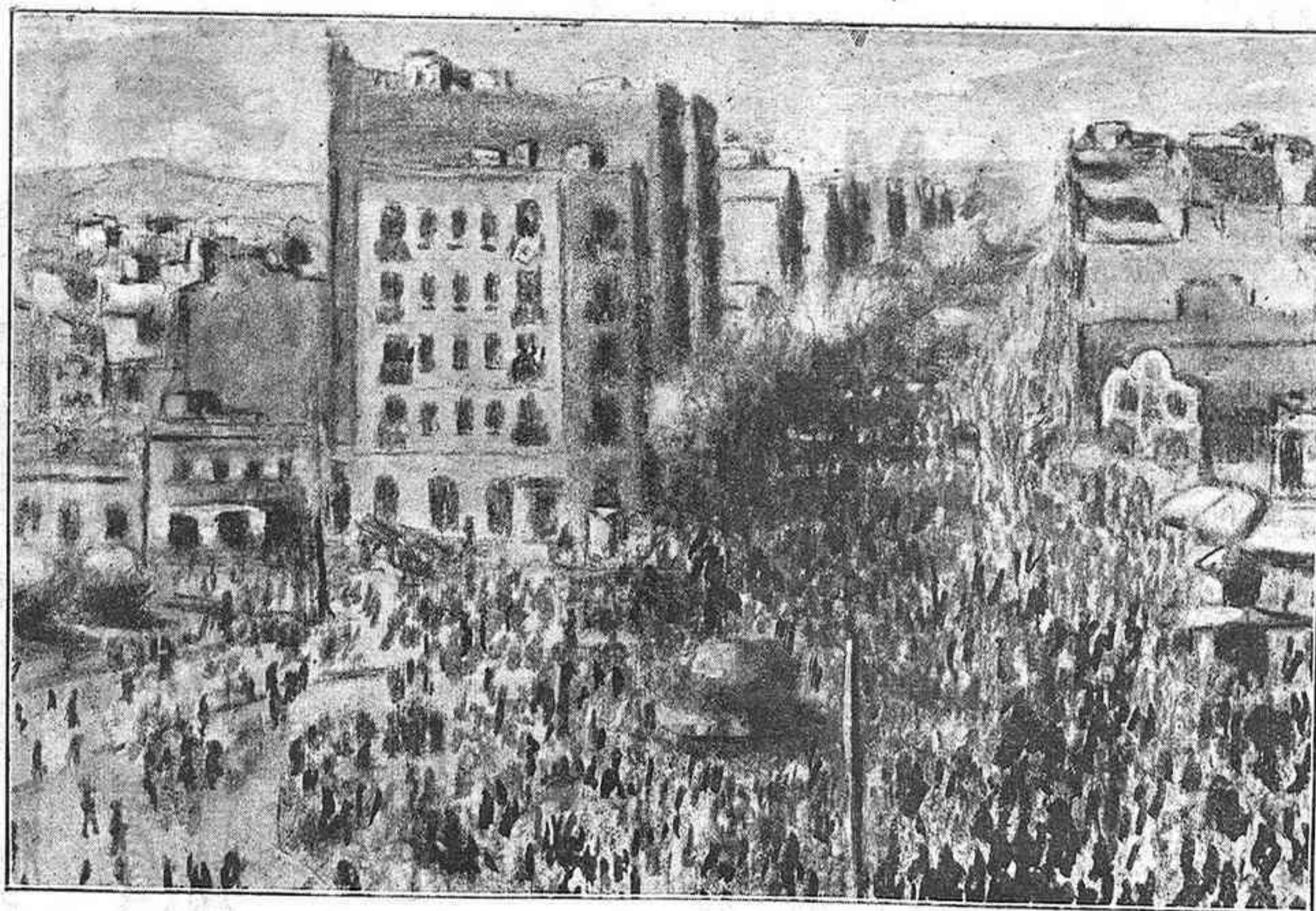
quedà amb el braç enlaire, arrapant el mocador que embolicaven els bolets intactes.

Al tornar en si ço que preguntà primer fou l'estat de la boletada. Voleu prova més gran del seu amor a les coses casolanes?

L'anàrem a veure. Era durant la vaga de caixistes i no sortia cap diari. Posant els ulls en blanc ens trasbalsà amb aquesta queixa bestialment antihumil:

—No sento que m'hagin posat unes barres de boig, no. Lo més dolorós és que l'accident s'ha ensopegat durant la vaga d'impressors i els diaris no han pogut parlar de mi.

FERRAN D'EGARA

L'enterro d'En Francesc Comas, (Peronas).

(Apunt del natural près a la Plaça d'Espanya)

Els tres "stands" que ten a la Fira de Mostres

El de les noies maques sense dot.

I el de les vidues maques... que, ja ho veuen: no en necessiten de dot.

:-: PAPERAM :-:

Recordés de Figueres, per Fèlix Gironella. J. Horta, impressor. Barcelona. Vuit rals.—Es un llibre íntim ple de bonhomia i de dolçor. Es un llibre de versos. Estem segurs de que l'autor ha escollit el vers com a medi d'expressió, no per a lluir-se, ja que es tracta d'una obra d'humilitat i senzillesa, sinó per a ésser-li més fàcil aquesta manera.

Recordés de Figueres és el llibre d'un enamorat. En les seves pàgines hi queda, potser un xic ingenuament, viu, palpitant, el record d'una època i d'un poble.

Els mestres cantaires de Nuremberg, de Wagner, traducció de Joaquim Pena. Edicions del «Associació wagneriana». 4 pessetes.—No cal dir amb el gust que hem llegit aquesta curiosíssima d'*Els Mestres cantaires*. En Joaquim Pena, un dels esperits musicals més finament educats, firma la traducció, que és naturalment una traducció rítmica.

En Joaquim Pena sent una gran devoció per Wagner. Per obra d'aquesta devoció és possible aquesta comunió del traductor amb l'autor que fa agradabilíssima la lectura d'*Els Mestres Cantaires*. Cosa no gens fàcil quan no es tracta d'una obra de pura literatura.

Jo soc del «Barcelona», monòleg d'En Joan Barcelona.—Monòleg d'actualitat, escrit amb gràcia i humor. No es pot demanar més.

El de les dones amb dot.

Unes notes de la guerra al Marroc—Des d'unes quantes setmanes publica *Espanya*, la revista més digna i vibrant del nostre temps, unes notes de l'aventura guerrera al Marroc, firmades per Ramon Armada Quiroga.

Aquest nom, conegut per nosaltres des de fa molt temps i apreciat, però desconegut per la majoria, al peu d'aquestes notes és la justificació de com *Espanya* valura els veraders valors sense prejudicis de cap mena.

Les notes de la guerra d'En Ramon Armada Quiroga acusen a un escriptor mordeníssim, fort i d'un gran temperament. Creiem que són lo millor que s'ha escrit d'aquesta tristíssima aventura.

TELO ENLAIRE

ROMEA

L'espectacle *L'oiseau bleu* (*L'ocell blau*) que com espectacle d'Art Rus es presentà la setmana passada a aquest teatre, encara que no arribi a ésser lo que per Art Rus es pot entendre, és quelcom molt interessant i sobre tot desconegut entre nosaltres. *L'ocell blau* és un espectacle d'entreteniment, però en un plà-

nol bon xic elevat i en el que formen un escaient conjunt la gràcia, l'humorisme i el bon gust. Una col·lecció ben triada de quadrets és una bella mostra de lo que diem.

D'entre aquests sobressurt el titulat *Els remers del Volga*, encara que en propietat hauria de dir-se els *figadors*. Unes figures magistralment col·locades, canten la coneguda cançó russa, produint-nos una forta emoció.

Són també dignes d'esmentar-se els quadrets *Mayolicas holandeses* i *Una nit entre els zingars de Moscou*.

L'ocell blau obtingué l'èxit que mereixia, havent quedat la distingida concurrència que omplia el local altament satisfeta.

NOVEDADES

La màscara roja, lletra del senyor Maurente i musica del mestre Aulí, deien els cartells que era una opereta. A Mèxic potser sí. A Barcelona el públic, protestant-la sorollosament, va demostrar que no.

REFLEXIÓ

—Els gossos són grans baròmetres: quan aixequen la pota senyal d'aigua.

Després de l'opereta - si opereta se'n pot dir—fruitem amb un enfilall de fresques cançonetes xopes de la gràcia encisadora de la simpàtica Conesa. L'admiració del públic per la genial artista, es manifestà amb el gest encoratjador d'esperar fins a les dues de la nit per a delectar-se amb aquell devassall de facultats que nimben el seu treball. Destells així no menudeixen en aquesta Espanya que sols en veu sorgir de segle en segle.

La gentil i genial Conesa s'imposa dintre el bell cantar, i ha pres bitllet de primera classe en el tren de l'art escènic.

Es una garantia prometedora de bons rendiments per l'empresari de gust que la contracti per embadalir els públics d'arreu d'Espanya.

TIVOLI

Amb un ple a vessar celebrà el dimecres de la setmana passada el seu benefici la simpàtica tiple Esperança Iris.

L'obra elegida fou *La Condessa de Montmartre*, bonica opereta, creació de la beneficiada.

Obtingué grans aplaudiments, molt merescuts per cert.

— Ha debutat an aquest teatre la companyia de Gran Circ Americà.

Es dins del seu gènere, de lo milloret que hem vist, distingint-se les atraccions *Dalwhiunes*, *Els Cardinals* i els aplaudits clowns *Pompo*ff i *The*dy.

ESPAÑOL

Volguent, sempre que's pot, fugir d'un teatre mancat, la majoria de les vegades, de tot sentit, an aquesta casa s'estrenaren divendres de la setmana passada dues obres que són una nova força pel teatre català. L'una es deu an En Luigi Motta, autor italià; l'altra d'un autor moscovita del que sentim no recordar el nom.

La mare pecadora i *El poble és mestre del rei* que així es titulen, foren molt ben acullides, pel problema, que en la primera es planteja, resolt amb gran ponderació i per la fina sàtira que constitueix la segona.

La interpretació, força encertada, distingintse *Visita López* i *En Josep Santpere*.

NUEVO

Divendres es presentà al públic d'aquest teatre, després del seu comiat an el «Tívoli», la simpàtica Esperança Iris, havent sigut acullida amb les mateixes demostracions d'afecte que recull per tot on passa.

MUSIQJERIES

Associació Intima de Concerts.—Dissabte passat tingué lloc el 7onè concert organitzat per aquesta Associació.

El programa a càrrec del *Quartet Casals* era de lo més escullit: Beethoven, Mendelsson i Grieg.

Amb més bona voluntat fou executat el primer i el darrer, estan més encertats en el segon. El *Quartet Casals* que innegablement posseeix grans condicions, li caldria un lleuger millorament per així posar-se a l'alçada dels millors que ens han visitat

FUTBOL

Divagacions sobre la cossa.—L'esport, per més extravagant que sia, té una viva representació en la via pública. Les febres fisiològiques dels grans, transcendeixen fins als infants per martiri inevitable dels passants. La cossa deriva del gest posterior del pollí, dels sargents instructors alemanys i de la lleugeresa *pinrellera* de les cames amb cos; no dels cossos amb cames. Si potalogia promou a voltes profusió de bofetades, és a causa d'una invicta transformació de peus en mans.

El carrer, doncs, és el termòmetre indicador de la febre futbolística. Quan el carrer deixi de servir pels entrenaments, els grans inquietadors es reduiran a dècimes benefactores pels passants.

La cossa imperant.—Com que l'obligació ens ho manava, deixarem l'afició pels desvagats. Ens alentava, demés, el pensar amb l'exhibició pel·liculera del vespre. Això ens garantitzava un *remanso de paz*.

Escarxofat a la butaca, sense fer cas dels aplaudiments al Europa ni de les ovacions al Barcelona sucades de xiulets, frueixo les delícies d'un partit civil, urbà i moderat. Un peu que xuta al vent; un públic moderat; uua pilota imperceptible; un empat benefactor i el fracàs d'una màquina fotogràfica.

Al partit de l'Espaniol amb el Barcelona hi vareig anar imbuït de tendències separatistes i centralistes. Sempre imparcial; sempre menys biliós que aquell corresponsal de *El Imparcial*, «El Barcelona con

su ingárrido y gran Paulino
tan loado y tan mohino,
es cual astro matutino
que despeja el nublerino.»

L'extàtic Alcántara es desperta i ajuda a la victòria de la primera part, avalorada amb tres indigestions per l'Espaniol.

Vé la segona pastada campeònica i els adeptes al *ABC* aprenen de valent i llur porter bescanvia amb *donosura*.

L'incorregible Samitier s'esbrava a trompades amb un altre amic de la boxa. L'àrbitr els amonesta amb gesticulacions de Càncer. El quart l'endossa el ressucitat Alcántara. En Tonijuan desxifra el jeroglífic fet per l'Olariaga i endinya el goal honorífic amb un cop de cap difícil de capir.

Vilarrodona s'arrodoneix com un esperitat i menyspreua les ofrenes mal intencionades dels barcelonins.

Pascual embelleix la innocentada de l'Alvarez amb un «plougeon» de banyista pràctic.

La gràcia del partit la segellà En Gràcia amb el quint present.

Ja som a Vilabandarra i com que allà els odis seculars perduren, apedreguen al indòmit Samitier. Aquest increpa al públic i s'invadeix el camp; profusió de cleques, mastegots, clatellades, insults, mares maltractades i reproducció viva d'un públic obcecat que, per dissort, vol convertir un camp d'esports en plaça de curses.

*
*
*

Si martinencs hi anaren
molts terrassencs també,
i tots s'apassionaren
còm els nois del carrê.

Això deia el «Noi de Tona» a la porta del camp de Les Corts

a la sortida del partit acabat amb un empat, si bé casual, prometedor de nous ingressos a la caixa de Tresorer.

CICLISME

La mullena estova els ossos, mulla els culots, empapa les samarretes i esborra els números dels corredors pedalístics. Encara que l'aigua del cel sigui salabrosa com la suor, no deixa d'ésser massa sal per a arribar a fruit les dolçors d'un premi.

Així ho entengueren els del Velòdrom de Sans, i preferiren donar fi a la cursa de nou hores quan sols ne feia set i quart que voltaven.

Janer i Tresserras foren els reis de la rotació neumàtica, propensos, però, a una neumonia pluvial.

CROSS-COUNTRY

Aquests tampoc s'entenen. Seleccions de capelleta, desercions, manca de sinceritat directora, trompades d'Horta que duren, al-

—Es que jo sóc un home d'idees avançades i no em casaré sinó és pel sistema bolxevic.

—Es que jo, per aquest sistema, ja sóc vidua tres vegades.

—olen
R^e

darull, violentes protestes, fugida amb auto per no desmentir aquell *sálvese quien pueda*.

A la tarda resorgí la maror a la Federació. Es representaren sainets d'alta transcendència esportiva.

JO

Jo soc un reffi, sí senyors. Jo soc un de tants fracassats en les *vides del balón*. Què fer? Jutjar als altres que sempre ho faran més bé que jo. Aquest recurs tan adoptat pels del meu gremi, és molt reconfortant a casa, al cafè, a Canalefes o entre els jugadors del carrer de casa.

En un camp vallat ja és més delicat i més temerari; així ho crec—amb fe d'inútil total en l'exèrcit deportiu—i m'esbargiré comentant les pífies dels uns i les glòries dels altres.

REFLI I

ELS AQUAREL·LISTES I ELS OLISTES

Els socs de la «Agrupació d'Aquarel·listes de Catalunya» en nombre de trenta, han posat parada a «El Siglo»; una parada amb setanta cinc aquarel·les llemineres.

Jo, seguint la meva costum, volia dividir aquests expositors en *macos* i *micos*, però no ha pogut ésser perquè els macos de bona llei hi abunden, i de mico no n'he trobat d'altre que el que jo me'n he endut en no atrapar-ne cap.

Es clar que no tots ofereixen la mateixa *maquesa*; els uns tenen el color trencat, els altres aigualit, els altres pujat de to, els altres torrat de tant anar pel sol; no n'hi ha cap però que no faci el bon paper.

Està clar que els mestres de l'ofici van al davant; En Baixas, En Brunet, En Cuchí, En Galofre Oller, En González (que tira cap al academisme), En Larraga, En Llaberias i En Tamburini; però això no vol dir que tallin ells sols el bacallà; altres mans hi ha que saben la seva obligació i quins amos responen als noms de Blanes, Camins, Drudis, Mestres Cabanes, Muntadas, Roig Ensenyat, Sabaté, Torras Farré i Valls Cluses.

La Montserrat Baixas i En Galofre Surés, són una parella jovençana que llueix de debò. En quant als aquarel·listes no anomenats consti també que tenen traça.

I passem a la cambra del costat on comencen les exposicions dels *olistes*, el primer dels quals, En Ramón Borrell, es porta uns olis de primera, que el fan lluir, tant quan pinta xicotes boniques revingudes i accidentades com la *Rosa del sofà* i aquella altra que l'està *Esperant* (no sé si és ella mateixa), que quan retrata cavalls a l'aire lliure o bé pinta *Jugant pel Jardí* i *Cap al tard*.

Res, que una altra volta En Ramonet Borrell ens demostra ésser un pintor de gust i de manetes amb oliveres per ell sol.

En canvi an En Gori Prieto li agrada l'emmatllevar

—Hi vaig renyir perquè em volia convèncer de que més que el de raspa em convenia l'ofici de dida.

i això no està bé quan hi ha prou collita a casa; en bastants olis dels seus n'hi ha un raig d'En Rusiñol, d'En Mir o d'En Galvey barrejat amb el casolà: a mi m'agrada més quan no fa barreges encara que no li surti tan bonic de color i tan transparent com desitja: tot anirà venint amb la pràctica, amic Gori, car vostè coneix la terra que trepitja.

I amb la pràctica també el seu company En Ricard Duran, que té cop d'ull, s'anirà arrodonint cada dia; el pinzell se li farà manyac, perdrà els enlluernaments de sol que ara pateix i podrà portar a fira uns olis que ni de Tortosa ni de Reus, quina fama ha donat la volta al món.

En Rafel Segura no s'és pas contentat en donar-nos a conèixer unes quantes mostres de les seves hisendes i ha abocat a «El Siglo» els olis que tenia a casa rancis i tot.

Mal fet, perquè ens ha embafat amb l'abundor de material que té a la parada.

Amb tot, entre altres, ens agrada l'oli de llàntia dels quadres de *Limpies*; unes notetes de Santander i Barcelona i els apunts recollits al Marroc, alguns d'ells ben interessants, que ens el presenten com a pastellista de bona mena.

*
*
*

A les «Galeries Dalmau» En Guillem Bergnes després de donar un tomb per l'estranger hi ha obert una fira de pintures i dibuixos bastant personals.

Es un xicot de grapa vigorosa que pinta a corre-

cuita, motiu pel qual les seves obres fan millor efecte de lluny que d'aprop: llàstima que només tingui una recepta per a pintar, perquè és un pintor de porta. *La Villa pescadora* a contrallum em sembla una famosa prometensa.

C. ARBÓ

Sol africà

Hora de mig-jorn

En l'esplanall dels erms com una llosa,
cau del mig-dia un sol ubriagador;
lliure és l'espai i tot sembla una nosa
que cos i esprit colpeix amb sa llordor.

Sembla un infern planer en tota cosa
dormint l'inèrcia, el tedi destructor,
i la natura diria's que és mandrosa
a sota'l pes de tanta roentor.

En tanta llum les hores són ben tristes;
tan sols pot dir-ho aquell qui les ha vistes
de fantasmes seguici inacabat.

Jamai fineix la llarga caravana
i el cor en mig de tanta llum demana
a l'ombra una engruna de pietat.

JORDI VALLS

La *Fira Oficial de Mostres* barcelonines resulta enguany trista i solitària a causa de que han sigut suprimides les entrades d'arrós que hi donaven tanta animació.

Trets els *arrossaires* allò sembla les planures de la Manxa. No s'hi veu un ànima viventa.

I això que oficialment la *Fira Oficial de Mostres* assoleix un èxit espatarrant.

Sinó que ho preguntin als 150 feliços mortals que assistiren al banquet *Oficial* del Ritz.

El gran escriptor francès Teòfil Gaut'er, que viatjà molt per Espanya i que escrigué obres descrivint-la amb sinceritat i fina justesa, diuen que insultà als ibèrics amb aquest eixordi: «L'Àfrica comença als Pirineus».

Ara el general Mangin que ha estudiat el nou continent durant vint-i-cinc anys, ha recalcat en la *Société de Géographie* que l'Europa s'extèn fins al desert de Sahara.

Això vol dir que els europeus ens hem tornat africans o que els africans s'han tornat europeus.

EL GOVERN I EL TERRORISME

— A les fosques... no el resoldran pas.

— Sí, miri, avui l'acabo de posar de llarg.
— Caram! M'hauria agradat veure-la air!

Enterats de l'existència de l'enigmàtica banda «Ku-Klux-Klan», enterats de que els anglesos han aprofitat aquest esgarriós nom per a explotar una revista vodevilesca.

Però del que no estàvem enterats és de que els descarregadors del moll de Barcelona imitessin la careta de la secta misteriosa. El qui no sap que aquests obrers es pinten la cara per a preservar-se de la pols del carbó, pot creure amb raó que formen part de la incògnita o bromística institució.

El setmanari napolità *La Perotti* parla d'un gran poeta català que segons revelació es diu Joan Saprinyol. Nosaltres ens esclafem el cap pensant en qui pot ésser aquesta glòria desconeguda. O ell va molt enlaire i no l'ovirem, o ens puja un centímetre més amunt dels talons.

«El nacionalismo, con Prat de la Riba a la cabeza, representa la Cataluña egoísta y reaccionaria, la que sólo concibe el progreso mediante una serie de luchas fratricidas».

Aquesta rucada l'ha dit el senyor Fabra Ribas, que és l'home que menys enterat està de lo que passa a Catalunya. Nosaltres no en parlaríem, si ademés de l'estúpida no hi vegessim una manifesta mala intenció.

Ja tenim anunciada l'*Exposició Oficial de Belles Arts* de Primavera amb uns cartellets esquitats i vergonyants en els quals l'art hi té que veure ben poca cosa.

M'agrada que sigui així perquè pel camí que porten les nostres exposicions municipals, aviat l'art tampoc tindrà que veure res amb elles.

Segons sembla el gran Plandiura ha sigut nomenat Delegat Regi de Belles Arts a Barcelona.

Veurem ara que passarà amb el famós *terno* de Sant V. leri, que En Puig i Cadafalch reclama pel Museu i En Plandiura vol pel seu, perquè el va pagar.

Estic segur que En Puig i Cadafalch en saber-ho n'haurà deixat anar un de *terno*, ben recargolat. I amb raó.

De la qüestió del diumenge passat.

— Papà, papà, que no t'han posat cap llacet a la solapa?

— No, filla meva.

— Ni t'han demanat res per a combatre la mortalitat infantil?

— Ningú m'ha dit ase ni bèstia.

— Ja és ben estrany!

Al Guinardó han inaugurat un Casal Nacionalista. Hi hagué moixiganga pels carrers, parlaments i àpat d'afirmació estomacal.

Tot per i per a Catalunya, menys la sinceritat del senyor Taulons que brindà amb el plat d'arrós.

La causa ja era vella, ja s'havia celebrat, i perquè sí, perquè els donà la gana, demanaren llur revisió. No per escursar la condemna, no, sinó per anular l'absolució.

Són dos nois de quize a disset anys respectivament. Si els arriben a empresonar, ja tenim dos paràsits més. El jurat els ha inculpat per segona vegada i ells continuaran treballant, més dòcils que abans, i en profit de la societat.

Qui els delatà? Qui s'esgargamellà declarant en contra? Una tia, però una tia amb tots els atributs de la parentela de gardela.

RESPOSTES PAGADES

Joan Puig: L'idea està bé però el dibuix no gaire. Ho sentim i moltes mercès.—Xavier Setrabas: Està bé procurarem inquirir-ho.—R. F. No interessa.—Petroni II: Ja ens perdonarà, però el trobem poc interessant.—Noi Sisso: Té d'estudiar una miqueta abans.—Gay-lussac: Malgrat lo que vostè ens diu, ho trobem massa extens.—M. Mainou Pla: Molt bé. A la primera ocasió anirà.—Lleó Silva: No ens té interès.—Rusiàc: Faci prosa. Vostè com molts ho faria molt millor. Prosa i cosetes no massa llargues, són fàcils d'inquirir i fàcils de fer al mateix temps.

Antoni López, editor — Rambla del Mig, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

Llibreria Espanyola de Antoni López • • Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELEFONO A. 4115

RUBEN DARIO

CABEZAS
PROSA POLÍTICA
PEREGRINACIONES
OPINIONES

Un tomo en 8.º : Pesetas 3'50
Un tomo en 8.º : » 3'50
Un tomo en 8.º : » 3'50
Un tomo en 8.º : » 3'50

El libro de las adivinanzas.
o sea

LA BUENAVENTURA

Por LA GITANA AZUCENA Pesetas 2'50

ANÁLISIS

DEL

JUEGO DE AJEDREZ

Por A. FILIDOR

Nueva edición aumentada con un
tratado de estratagemas

Un tomo: Pesetas 3'50

La Santa Biblia

Que contiene los sagrados libros
del antiguo y nuevo testamento

Antigua versión de Cipriano de Valera,
cotejada con las diversas traducciones
y revisada con arreglo a los originales
Hebreo y Griego

Un tomo de unas 1.200 páginas, encuadernado en tela: Pesetas 6

EL DENGUE

MANUAL DEL

JUEGO DEL TRESILLO

Por M. CIRCASIANO DOSILAVO Pesetas 3

PROGRESO Y MISERIA

Por HENRY GEORGE

Un tomo 8.º: Pesetas 10. Encuadernado: Pesetas 12

D'aquí pocs dies sortirà nova edició del

DICCIONARI

Català - Castellà

&

Castellà - Català

Per A. ROVIRA i VIRGILI

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o é en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además 30 céntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

INAUGURACIÓ DE LA TEMPORADA

El governador.—Només em faltava la «puntilla».